

20000 komen (en ook daarvan zouden nog velen worden afgewezen), dan zouden er tonnen gespaard zijn, veel meer geld dan het onderzoek zou kunnen kosten. En behalve het geld zou er van de *schaarsche* melk meer worden gespaard voor hen, *die haar werkelijk noodig hebben*, doordat zij aan niet rechthebbenden zou worden onthouden.

Waar slechts één enkele arts woont, kan deze zijn burgemeester gemakkelijk de menschen aanwijzen, die naar zijn inzien voor goedkoop melk in aanmerking moeten komen. Daar zijn de verhoudingen zóó geheel anders dan in de steden, vooral doordat alle menschen alles van elkander weten, dat de bovengeschetste nadeelen van de hier geheel onvermijdelijke verklaringen ten behoeve van eigen patiënten geheel vervallen. Waar twee artsen gevestigd zijn, en de geographische en andere verhoudingen het toelaten, kan reeds de contróle der patiënten van den éénen arts door den anderen geschieden.

Maar in de steden dulde men geen tweeden wittebroodstijd, noch voor de melk, noch voor kolen of andere dingen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

HET ADRES DER VEREENIGING VAN GEMEENTE-ARTSEN TE AMSTERDAM.

In het vorige nummer van dit *Tijdschrift* wordt op bldz. 1176 een uittreksel gegeven van het adres van de vereeniging van gemeente-artsen te Amsterdam aan den Raad aldaar naar aanleiding van een voorstel, door B. en W. gedaan, om den herbenoemingstermijn te wijzigen in afwachting van een onderzoek naar de wenschelijkheid, de positie der gemeente-artsen te veranderen. Ter voorkoming van misverstand stel ik er prijs op een kleine rectificatie aan te brengen in de uitdrukking, die sub 3° van het adres voorkomt: „dat het hem (den directeur) welkom zal zijn, wanneer het voorstel niet tot uitvoering komt”. Deze woorden geven een onjuiste voorstelling van mijn standpunt en moeten den indruk wekken, dat ik volkomen tevreden ben over de wijze, waarop te Amsterdam de sociale geneeskunst van gemeentewege tot haar recht komt, en alsof er geen perspectief zou bestaan voor een beter stelsel met een gewijzigde organisatie van den gemeentelijken geneeskundigen dienst.

Meer en meer krijgt de sociale geneeskunde beteekenis voor de gemeenschap, en de oorlog zal dit proces over geheel Europa verhaasten, getuige de instelling allerwege van ministeries voor de openbare gezondheid. Ik zou een testimonium paupertatis van mij zelf afgeven, als ik deze teekenen der tijden niet opmerkte.

In Engeland heeft men reeds ambtelijke geneeskundigen voor de behandeling van de armen („poor-law medical officers”), de besmettelijke zieken, de geesteszieken, voor de „insured persons” („panel-doctors”), voor onderzoek en behandeling der schoolkinderen („school-medical officers”), voor toezicht op bedrijven e. a. („medical officers of health”), straks ook voor bestrijding der tuberculose en geslachtsziekten. Meer en meer worden al deze werkzaamheden tot specialistische gebieden, en eischt men er de volle werkkraft van een arts voor op. Ik bepaal mij tot Engeland, omdat daar het particularisme meer dan elders steeds in aanzien geweest is. Voor wien belangstellende is, kan het niet onopgemerkt blijven, hoe in verschillende steden van ons land een zelfde strooming opkomt, en reeds in een aantal steden, o.a. den Haag, Utrecht, Groningen, Amersfoort, Hilversum, artsen geheel of bijna geheel voor gemeentelijken geneeskundigen dienst worden in beslag genomen.

Er is dus materiaal genoeg om te bewerken. Het was mij dan ook volstrekt niet

onwelkom, toen er sprake van was een onderzoek voor mijn dienst in te stellen; maar zulk een onderzoek, wil het grondig zijn, eischt tijd en veel tijd, samengesteld als het te Amsterdam is, waar een aantal takken van gemeentelijken geneeskundigen dienst gecentraliseerd voorkomen met uiteenlopende bemoeiingen, zooals men elders in Europa nauwelijks vindt. Het spreekt van zelf, dat het vraagstuk mijn volle belangstelling heeft, en ik mij niet — zooals in het adres der gemeente-artsen staat uitgedrukt — verheugen zal, als het van de baan is geschoven. Maar een omvangrijke studie zonder praktischen achtergrond is onvruchtbaar werk. Zou de gemeenteraad door het adres der gemeente-artsen zich laten overtuigen, dat geenerlei wijziging in hun positie mocht worden aangebracht, dan ware een studie over dit onderwerp voor mij zonder praktisch nut. Wie geen vreemde is in Jerusalem zal begrijpen, dat een directeur van den gemeentelijken geneeskundigen dienst te Amsterdam zich de weelde niet kan veroorloven, bij zijn dagelijksche werkzaamheden nog wetenschappelijk studiemateriaal te verzamelen. Met het oog hierop heb ik een der gemeente-artsen in een telefonisch gesprek aangeraden met het adres, dat zij zich voorgenomen hadden in te dienen, spoed te betrachten. Het is een misverstand geweest daaruit af te leiden, dat ik mij gaarne onttrekken zou aan eenig onderzoek in de voorgestelde richting.

J. C. L. WORTMAN,

Amsterdam,
1 October 1917.

*Directeur van den
Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst.*

OPMERKING OVER MONILIA ALBICANS.

I.

„Waarom zou een schimmel, die een epidermomycosis inguinalis veroorzaakt, niet een monilia albicans kunnen zijn? enz.”, een zwak motief volgens collega DE NEGRI. Verdient nauwkeurige klinische waarneming niet meer waardeering? De monilia albicans was de eenige pathogene monilia, met name genoemd, waarvan was aangetoond, dat zij een epidermomycosis heeft veroorzaakt (GARIN nam een plek waar aan de borst eener vrouw, die een kind met spruw zoogde; IBRAHIM zag kinderen met spruw en epidermomycosis der huid van het gelaat en den romp). Allereerst dient de door mij gevonden schimmel hiervan met zekerheid onderscheiden te worden, wil zij aanspraak maken op een eigen naam.

VUILLEMIN kweekte op een beetwortel („betterave”) bij zijn schimmel der mond-spruw eenmaal bij toeval asci, zonder nauwkeurig de omstandigheden te kunnen aangeven, waaronder zij ontstaan waren. Voorts verscheen deze immer in monilia-vorm. De definitie van PERSOON van „monilia” is mij niet ontgaan, evenmin die van „endomyces”. Ook wist ik, dat de laatste behoorde tot de ascomyceten. Dat alles was mij bekend, maar daarmede staan de beide namen monilia en endomyces albicans ten opzichte van de oorzaak der spruw nog niet los van elkaar. Indien wij asci naar onze willekeur kunnen doen ontstaan, zal het pas blijken, wat er van de monilia albicans overblijft, welk aandeel de endomyces albicans in die aetiologie heeft. Tot zoo lang blijft het geoorloofd, in dit verband deze namen naast elkaar te noemen. Fransche geneeskundigen, onder wie met grooten naam op het gebied der mycosen (o. a. GOUGEROT), spreken van endomyces albicans als *de* verwekker van de spruw; eveneens GUILLERMOND in zijn boek over: „les levures”. Dit berust alleen op de waarneming van VUILLEMIN uit Nancy. De Duitschers noemen haar bijna eenstemmig monilia albicans. Ik handhaaf de opvatting van SCHOUTEN, zoolang de schimmel, gevonden als oorzaak van het door mij beschreven ziektebeeld, niet kan onderscheiden worden van de monilia albicans der mondspruw.

Na den oorlog zal van mij een Fransche publicatie verschijnen over epidermomycosis inguinalis met een uitgebreid rapport van den plantkundige.

Verdere discussie over een zuiver botanische aangelegenheid acht ik in een algemeen geneeskundig tijdschrift niet op haar plaats.

Amsterdam, 29 September 1917.

D. MUIJS.